

Stageplaats vinden: nog steeds een stoelendans

Verpleegkunde is zo populair dat er niet genoeg stageplaatsen zijn voor alle studenten. **Waarom zijn verpleegkundestages toch zo moeilijk te vinden?** En hoe lossen scholen dit op?

tekst **Corine de Goede** fotografie **IStock**

De meeste scholen zijn er alweer vanaf, maar in 2013 lieten bijna alle hbo-v's maar beperkt studenten toe (numerus fixus). Dit was nodig om de grote toestroom aan studenten aan te kunnen. Voor komend schooljaar hebben nog vijf van de zeventien hbo-v's een numerus fixus. Zo heeft Hogeschool Viaa in Zwolle 140 plaatsen voor de voltijdopleiding in schooljaar 2017-2018. 'Dat aantal komt overeen met het aantal stageplekken dat we kunnen bieden in het komende studiejaar', legt Robertha Langenberg uit, verpleegkundige en directeur academie Health Care bij Viaa. 'In voorgaande jaren kregen we ruim 200 aanmeldingen. En ook dit jaar meldden zich weer genoeg studenten om de opleiding vol te krijgen.'

Ook een aantal mbo-v's heeft een numerus fixus om het aantal studenten af te

stemmen op de beschikbare stageplaatsen, zoals ROC Nijmegen. 'We zoeken met name ziekenhuisplekken, vooral voor het eerste en tweede jaar, en GGZ-plekken voor alle leerjaren', vertelt Aukje Banda, communicatieadviseur bij ROC Nijmegen. Helaas hebben ziekenhuizen en GGZ-instellingen liefst derde- en vierdejaarsstudenten, volgens Banda. En de zorg verandert: 'Patiënten gaan vaker kleinschalig wonen of blijven langer thuis wonen en krijgen dan wijkverpleging. In die zorgvormen kun je minder stagiaires plaatsen dan op een grote afdeling in bijvoorbeeld een verpleeghuis', aldus Banda. 'Bovendien merken we dat instellingen niet genoeg capaciteit hebben om meer stagiaires te begeleiden.'

Te weinig begeleiding

De behoefte aan meer stagebegeleiders merkt ook Hans Aerts, voorzitter van

het Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde (LOOV): 'Veel zorgorganisaties moeten bezuinigen op personeel. Ze willen de overgebleven mankracht zo efficiënt mogelijk inzetten en schrappen dan de stagebegeleiding.' Volgens Aerts is dit geen oplossing voor de werkdruk. 'Op de lange termijn kan een stagiair je werk verlichten. Want het is een misverstand dat stagiairs niets kunnen.' Bovendien kunnen werkgevers stagebegeleiding niet zomaar schrappen, vindt Aerts. 'Een van de competenties van de hbo-v'er is opleiden. Het hoort bij het vak.'

Beroepsorganisatie V&VN valt het op dat veel zorgorganisaties bezig zijn met bijscholing van eigen personeel, bijvoorbeeld van mbo- naar hbo-verpleegkundige. 'Daardoor geven instellingen aan dat er geen capaciteit meer is voor studenten', aldus V&VN-directeur Sonja Ker-

sten. 'Terwijl het relatief makkelijk is om studenten daarbij te laten aansluiten. En het levert vaak positieve ervaringen op.'

Ziekenhuisstages

De meest gewilde stageplekken zijn die in het ziekenhuis. Omdat dat aantal beperkt is, stimuleren sommige scholen studenten om buiten het ziekenhuis stage te lopen. 'Studenten vinden vaak dat zorg iets is dat je geeft in een ziekenhuis. Daarom is bij ons de vraag naar ziekenhuisstages het grootst', bevestigt Langenberg van Viaa. 'Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om dat ideaalbeeld bij te stellen: de GGZ en de thuiszorg zijn ook heel geschikt voor hbo-v'ers. In de ouderenzorg willen we eveneens graag stageplaatsen, maar daar is niet altijd een rolmodel beschikbaar: een verpleegkundige die een beeld geeft van de rol van de hbo-v'er. We proberen samen met de instellingen te

kijken hoe we dat kunnen oplossen.'

Maar moeten studenten hun ambitie voor het ziekenhuis wel bijstellen? Want volgens de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) hebben ook ziekenhuizen deze studenten straks hard nodig. 'Ziekenhuizen hebben een doorstroomprobleem', aldus Wouter van der Horst, persvoorlichter bij NVZ. 'De eigen verpleegkundigen gaan zich steeds vaker specialiseren en daardoor ontstaan lege plekken in de teams. Die kunnen opgevuld worden door stagiaires die later in dienst komen. Als ze

nu niet genoeg stagiaires aannemen, schieten ziekenhuizen zichzelf in de voet.' Volgens Van der Horst kunnen de ziekenhuizen grote aantallen stagiaires aan, als ze het maar goed organiseren: 'Ik zie goede ervaringen met leerafdelingen waar verpleegkundigen stagiaires coachen.' Op leerafdelingen (bijvoorbeeld een Zorginnovatiecentrum) verlenen stagiaires de meeste zorg en begeleiden ze elkaar, met back-up van gediplomeerden. Afdelingen kunnen hiermee het aantal stagiaires verdubbelen, zo blijkt uit onderzoek¹.

Nieuwe collega's

Volgens de NVZ weten besturen van ziekenhuizen vaak te weinig over de problemen met stageplaatsen. Daar ligt een taak voor verpleegkundigen. 'Voor

verpleegkundigen zelf is het immers ook belangrijk dat er voldoende stageplekken komen; zij hebben straks nieuwe collega's nodig. Het is belangrijk dat ze dit aankaarten bij de Verpleegkundige Advies Raad (VAR) en de leerhuismanagers, die het op hun beurt bespreekbaar maken bij de Raad van Bestuur (RvB)', stelt Van der Horst, NVZ. 'Zij moeten de RvB laten inzien dat er een urgent probleem is met nieuwe aanwas voor hun bedrijf.' Ook V&VN adviseert verpleegkundigen om mee te denken over het stagebeleid: 'Via een VAR kun je invloed uitoefenen op het management of bestuur', aldus directeur Kersten. 'We moeten nu investeren om later te oogsten.' Aerts (LOOV) sluit zich hierbij aan: 'Verpleegkundigen moeten zich hard maken voor hun toekomstige collega's. Kijk eens rond op je eigen werkplek: kunnen jullie het aantal stageplekken nog uitbreiden?'

Stagebegeleiding

Wat ook zou helpen is het oormerken van de subsidies voor stagebegeleiding die zorgaanbieders krijgen van het Stagefonds. 'Er is geen zicht op hoe zij dat geld besteden', zegt Langenberg (Viaa). 'Theoretisch kunnen ze er van alles mee doen. Het zou ons helpen als ze dat geld alleen kunnen uitgeven aan stagebegeleiding.' Aerts (LOOV): 'Zorgorganisaties krijgen geld uit het Stagefonds voor stagebegeleiding en tegelijkertijd verdwijnen bij veel instellingen de praktijkbegeleiders. Het Stagefonds zou ook de scholen kunnen betalen om studenten te begeleiden bij de instellingen.' Volgens Van der Horst (NVZ) schort het ook wel eens aan motivatie bij verpleegkundigen. 'Ik merk soms dat ze moe zijn van het begeleiden van stagiaires. Dat komt dan nog eens bovenop de toch al hoge werkdruk. Daarom is het voor verpleegkundigen belangrijk dat de instellingen hen goed faciliteert in stagebegeleiding.'

Bron

¹ Jackson, W. (2015). Leren in het ziekenhuis. Een verkenning naar leren in de praktijk van hbo-studenten verpleegkunde